

Eisen mbo-certificaat

Organiseren en begeleiden in de maatschappelijke zorg

Code

C0103

Geldig vanaf

22-10-2022

Het mbo-certificaat is verbonden aan beroepsgerichte onderdelen van de kwalificatie:

Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg (Crebonr 25779, Niveau 4)

Bijlage bij het kwalificatiedossier:

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2022) (Crebonr 23312)

1. Algemene informatie

C1: Organiseren en begeleiden in de maatschappelijke zorg

Indicatie studielast:

650

Beroepsvereisten

Nee

Toelichting

- Indien in een kerntaaktitel tussen haakjes (deels) staat, betekent dit dat uit de kerntaak van de kwalificatie waar het certificaat uit is voortgekomen, een selectie van werkprocessen is gemaakt, maar dat de kerntaaktitel gehandhaafd blijft.

- Indien in een kerntaak (en in de onderliggende werkprocessen) wordt gesproken van een beginnend beroepsbeoefenaar of een specifieke beroepsbeoefenaar, dient 'certificaathouder' te worden gelezen.

Beschrijving

Met het behalen van dit certificaat kan de certificaathouder organiseren en begeleiden. De certificaathouder kan activiteiten organiseren en coördineren. Daarnaast kan de certificaathouder cliënten begeleiden bij het voeren van de eigen regie. Tenslotte kan hij/zij de cliënt ondersteunen met het opbouwen/behouden/versterken van het sociale netwerk.

Scholingsbehoefte/Landelijke herkenbaarheid

De landelijke prognoses wat betreft het aantal toekomstige vacatures in de zorg leidt tot brede, creatieve werving van nieuwe medewerkers en activiteiten gericht op behoud van huidige medewerkers. Dit gegeven is landelijk door VGN (gehandicaptenzorg) en Actiz (ouderenzorg) onderkend, alsmede door de Tweede Kamer opgepakt en omgezet in moties die Leven Lang Ontwikkelen structureel gaan borgen. Door dit beroepsgerichte onderdeel van de kwalificatie 'Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg' in te zetten kunnen medewerkers en zij-instromers geschoold worden in het ondersteunen van individuele cliënten bij het voeren van eigen regie, het versterken van het sociale netwerk en het ondersteunen van een groep cliënten bij activiteiten. Daarnaast wordt hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan het borgen van het totale ondersteuningsproces (zowel individuele ondersteuning als ondersteuning van een groep cliënten) en daarmee aan de kwaliteit van de ondersteuning. Door het aanbieden van dit certificaat komen er meer zij-instromers, blijven de huidige medewerkers gemotiveerd, zijn ze voldoende vakbekwaam, zijn er ontwikkelingsmogelijkheden en wordt het werkplezier van medewerkers vergroot.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit beroepsgerichte onderdeel is de medewerker direct inzetbaar in het werkveld zorg en welzijn voor het organiseren en coördineren van de uitvoering van groepsactiviteiten, het begeleiden van de cliënt bij het voeren van eigen regie en het versterken van het sociale netwerk. Hierdoor kan de medewerker een belangrijke bijdrage leveren aan het borgen van de kwaliteit en continuïteit van zowel de individuele ondersteuning en zorg als de ondersteuning van een groep cliënten en de ondersteuning van de cliënt en diens naastbetrokkenen. Specifieke scholing d.m.v. dit certificaat biedt de certificaathouder de mogelijkheid om zelfstandig groepsactiviteiten te begeleiden en de cliënt te begeleiden bij het voeren van eigen regie.

Doelgroep

Het scholingstraject is gericht op zorg en welzijn medewerkers en zij-instromers die zich verder willen ontwikkelen. Het gaat om werkenden in de zorg en welzijn en werkzoekenden met een andersoortige achtergrond die interesse hebben in het organiseren van activiteiten voor de cliënten.

Onderdeel van kwalificatie

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2022)
Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg 25779

2. Inhoud eisen mbo-certificaat

Kerntaak kwalificatie	Kerntaak certificaat
Bieden en coördineren van ondersteuning op maat , P2-K1	Bieden en coördineren van ondersteuning op maat (deels) , C1-K1
Werkprocessen kwalificatie	Werkprocessen certificaat
Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten , P2-K1-W2	Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten , C1-K1-W1
Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie , P2-K1-W3	Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie , C1-K1-W2
Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk , P2-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk , C1-K1-W3

3. Uitwerking

C1-K1: Bieden en coördineren van ondersteuning op maat (deels)

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over brede en specialistische kennis en vaardigheden om ondersteuning te bieden in complexe begeleidingssituaties en/of multiprobleemsituaties aan cliënten van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen, (chronische) ziekten en stoornissen. Hij/zij maakt gebruik van brede en specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen, ziektebeelden en stoornissen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals het uitvoeren van begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaardwerkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is hij/zij in staat ondersteuning te bieden, te coördineren en aan te passen aan de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt in relatie tot dienst context.

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in complexe en onvoorspelbare situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Hij/zij schakelt continu ten aanzien van begeleidingstechnieken en gesprekstechnieken, afgestemd op de gemoedstoestand, behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Dit doet een beroep op zijn/haar zelfstandig functioneren en op zijn/haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen. Bij calamiteiten of onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij extreme agressie van cliënt of naastbetrokkenen, moet hij/zij snel verantwoorde keuzes maken. Bij het ondersteunen en begeleiden van een groep cliënten bij een activiteit, schakelt hij/zij flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar coördineert activiteiten en werkzaamheden en voert beheertaken uit. Hij/zij neemt zelfstandig beslissingen, ook in complexe situaties waaraan risico's verbonden zijn en waarvan de gevolgen niet geheel te overzien zijn. Hij/zij is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen werkzaamheden, en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen. Hij/zij lost knelpunten creatief op en zo nodig bespreekt hij/zij knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team, andere hulpverleners of zijn/haar leidinggevende. Wanneer nodig consulteert hij/zij deskundigen.

Vakkennis en vaardigheden

De certificaathouder heeft:

- heeft specialistische kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen, behandelingen en bijbehorende gezondheidsrisico's
- heeft brede kennis van het persoonlijke levensverhaal van cliënten en hoe dit kan worden benut in de begeleiding van de cliënt
- heeft specialistische kennis van methoden om een gezonde leefstijl bij cliënten te stimuleren
- heeft specialistische kennis van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment
- heeft specialistische kennis van het begeleiden van cliënten bij veranderingsprocessen
- heeft specialistische kennis van het lichamelijk, verstandelijk en zintuiglijk functioneren en het sociaal-emotioneel, adaptief en cognitief vermogen van cliënten
- heeft brede kennis van de factoren die van invloed zijn op de geestelijke gezondheid
- heeft brede kennis van de uitgangspunten van Herstel Ondersteunende Zorg (HOZ)
- heeft brede kennis van psychische en psychiatrische ziektes en stoornissen in relatie tot de sociale context
- heeft brede kennis van psychische aandoeningen in relatie tot de sociale context
- heeft specialistische kennis van contextuele- en systeembenadering
- heeft specialistische kennis van het opbouwen, onderhouden en herstellen van een sociaal netwerk
- heeft specialistische kennis van ketenzorg
- heeft specialistische kennis van motivatietechnieken
- heeft brede kennis van sociale integratie
- heeft brede kennis van weerstandpatronen, risicotaxatie en crisisinterventie/separatietechnieken
- kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader
- kan actuele benaderingswijzen toepassen in de ondersteuning van cliënten
- kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven, gerelateerd aan verschillende leefgebieden
- kan specialistische kennis van interventietechnieken toepassen
- kan specialistische kennis van groepsdynamica toepassen
- kan stemmingswisselingen en –stoornissen herkennen en hierop anticiperen
- kan coachingstechnieken toepassen
- kan zorgen voor een veilige omgeving
- kan branchespecifieke methodieken toepassen
- kan de mogelijkheden en beperkingen van cliënten inschatten en de begeleiding hierop aanpassen

C1-K 1-W1: Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar organiseert (complexe) activiteiten en coördineert de uitvoering ervan. Hij/zij analyseert, waar mogelijk, ontwikkelmogelijkheden van cliënten en de wensen en behoeften van potentiële klanten. Afhankelijk van de (maatschappelijke) context, omstandigheden en behoeften, mogelijkheden en kracht van cliënten kiest de beginnend beroepsbeoefenaar een activiteit. Hij/zij houdt rekening met de (financiële) middelen die beschikbaar zijn. Hij/zij bereidt de activiteit voor door te zorgen dat de benodigde gereedschappen, materialen en apparatuur aanwezig zijn en informeert de cliënten over de activiteit. De activiteiten kunnen variëren, bijvoorbeeld creatieve activiteiten, muziek maken, een wandelvierdaagse, een sportdag, een dagje uit, het leveren van diensten of het maken van producten in een productietelier. Bij aanvang van een activiteit geeft hij/zij uitleg of instructie over de activiteit aan de cliënten en laat onder andere voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven zien. Hij/zij demonstreert zo nodig het gebruik van gereedschappen, apparatuur en materialen. Tijdens de activiteit bewaakt hij/zij de voortgang, speelt hij/zij, indien nodig, in op de wensen en behoeften van klanten, en motiveert en ondersteunt cliënten om hun doelen te behalen en zich te houden aan de afgesproken (gedrags)regels. Hij/zij schakelt flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten. Hij/zij observeert, en anticipeert en reageert op de groepsdynamiek en het gedrag van de cliënten. Hij/zij bevordert een goed groepsklimaat. Hij/zij rapporteert de veranderingen in het gedrag van de cliënten aan zijn/haar leidinggevende en/of aan het (multidisciplinair) team. Indien van toepassing maakt hij/zij afspraken met opdrachtgevers of klanten over het resultaat van de activiteiten, en draagt hij/zij in samenspraak met cliënten en collega's zorg voor het afzetten van gemaakte producten.

Resultaat

Activiteiten voor een groep cliënten zijn georganiseerd en de uitvoering van activiteiten is gecoördineerd. Cliënten zijn begeleid tijdens activiteiten.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kiest kostenbewust en omgevingsbewust een passend aanbod van activiteiten;
- maakt voor, tijdens en na de activiteit een juiste inschatting van de belastbaarheid van de cliënten;
- bereidt de activiteiten ruim op tijd voor;
- kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die hij/zij organiseert;
- scheidt zorgvuldig kansen en mogelijkheden voor cliënten om zich te ontwikkelen;
- geeft opbouwende feedback om cliënten met enthousiasme en een positieve instelling activiteiten aan te laten pakken;
- stemt zijn/haar communicatie, gedrag en begeleidingsvormen deskundig af op de cliënt(en);
- is duidelijk naar cliënten over regels en afspraken voor de activiteit en spreekt cliënten waar nodig aan;
- is zorgvuldig in het volgen van geldende protocollen, voorschriften en procedures, zoals op het gebied van veiligheid en ergonomie;
- is continu alert op een goed groepsklimaat en grijpt waar nodig, tijdig in;
- signaleert tijdig mogelijke knelpunten en problemen bij de uitvoering van activiteiten;
- monitort effectief de voortgang.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Presenteren, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

C1-K 1-W2: Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt, motiveert en stimuleert de cliënt, daar waar nodig, bij het maken van eigen keuzes en bij het behouden of vergroten van zijn/haar eigen regie, zelfredzaamheid in het kader van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment. Hij/zij scheidt kansen en mogelijkheden voor de cliënt om zich te ontwikkelen, motiveert de cliënt om zijn/haar doelen te bereiken en uitdagingen aan te gaan, en helpt de cliënt hier zo nodig bij. Hij/zij maakt afspraken met de cliënt, afhankelijk van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt, over wat hij/zij zelf doet en waarvoor diensten van naastbetrokkenen en/of interne of externe deskundigen ingezet worden en coördineert activiteiten rond de regie over het eigen leven van de cliënt. De beginnend beroepsbeoefenaar respecteert de eigenheid van de cliënt en stemt zijn/haar begeleidingsmethodieken en gesprekstechnieken af op de cliënt en naastbetrokkenen. Hij/zij schakelt, met toestemming van de cliënt en waar nodig, naastbetrokkenen in om de regie te voeren wanneer de cliënt daartoe niet in staat is. Hij/zij schakelt deskundigen in om de gestelde doelen of diensten te helpen realiseren. In uitzonderlijke situaties neemt hij/zij, onder eindverantwoordelijkheid van zijn/haar leidinggevende en i.s.m. het multidisciplinair team, zelf de regie, tijdelijk of permanent, gedeeltelijk of geheel over. Hij/zij informeert de cliënt over de geplande ondersteuning en gemaakte afspraken en koppelt informatie over de cliënt terug aan de betrokken begeleiders. Hij/zij monitort de kwaliteit en de continuïteit van de regie van de cliënt over zijn/haar eigen leven en bespreekt deze met de cliënt en naastbetrokkenen.

C1-K 1-W2: Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie

Resultaat

De cliënt heeft passende begeleiding ontvangen bij het maken van eigen keuzes en het behouden of vergroten van de eigen regie in het kader van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- maakt concrete afspraken met de cliënt, collega's, deskundigen en naastbetrokkenen;
  - scheidt doelbewust kansen en mogelijkheden voor de cliënt om ander gedrag en andere vaardigheden te oefenen, uitdagingen aan te gaan en doelen te bereiken;
  - stimuleert de cliënt en andere betrokkenen doelbewust om in actie te komen om de cliënt zoveel mogelijk de regie over zijn/haar eigen leven te kunnen laten voeren en andere betrokkenen de gewenste ondersteuning te kunnen bieden;
  - draagt relevante onderdelen van zijn/haar expertise op een begrijpelijke manier over aan collega's, deskundigen en naastbetrokkenen;
  - creëert gericht draagvlak en betrokkenheid voor de manier waarop de regie gevoerd wordt over het leven van de cliënt;
  - legt op een begrijpelijke manier verantwoording af over het ondersteuningsaanbod aan de cliënt en naastbetrokkenen;
  - besteedt proactief aandacht aan de balans tussen draagkracht en draaglast van de cliënt en naastbetrokkenen
- De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen

C1-K 1-W3: Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk op een manier die past bij het niveau, de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt. Hij/zij brengt samen met de cliënt het huidige sociale netwerk in kaart, inventariseert de sociale behoefte van de cliënt en bedenkt samen met de cliënt hoe aan deze behoefte voldaan kan worden. Hij/zij motiveert en activeert de cliënt om uitdagingen aan te gaan en zelf contacten te leggen en te onderhouden voor het behouden/opbouwen en/of versterken van het huidige sociale netwerk. Hij/zij geeft voorlichting, advies en instructie en zo nodig ondersteunt hij/zij de cliënt bij het oefenen van ander gedrag en (sociale) vaardigheden. Indien van toepassing benadert hij/zij nieuwe mensen/organisaties met als doel een rol te vervullen in het sociale netwerk van de cliënt. Hij/zij betreft naastbetrokkenen bij de ondersteuning van de cliënt, rekening houdend met de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt, en de ondersteuning waar de naastbetrokkenen behoefte aan hebben. Hij/zij informeert hen over de situatie van de cliënt en stimuleert hen om betrokken te zijn en blijven bij de cliënt.

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- stemt zijn/haar communicatie adequaat af op naastbetrokkenen en de wensen en mogelijkheden van de cliënt (verbaal, non-verbaal en pre-verbaal);
  - motiveert en activeert de cliënt doelbewust om uitdagingen aan te gaan en zelf contacten te leggen en te onderhouden;
  - geeft duidelijke instructies, voorlichting en adviezen afgestemd op het kennis- en taalniveau van de cliënt;
  - legt actief contact met naastbetrokkenen;
  - maakt doelbewust gebruik van de kennis, ervaring en deskundigheid van naastbetrokkenen.
- De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Vakdeskundigheid toepassen, Omgaan met verandering en aanpassen